HR-LAB · ค่าจ้างและเวลาทำงาน

วันและเวลาทำงาน

เวลาทำงานปกติกำหนดได้เท่าไร งานแบบไหนมีเพดานต่ำกว่า เกลี่ยชั่วโมงในสัปดาห์ได้อย่างไร และเมื่อไรเวลาที่เกินกลายเป็น OT

ชื่อ _____ หน่วยงาน _____ วันที่ _____

คำถามหลัก

ตารางเวลาทำงานนี้ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และชั่วโมงใดต้องจ่ายเป็นค่าล่วงเวลา

คำตอบสั้น

นายจ้างประกาศเวลาเริ่มและเลิกงานได้ไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมงและสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง งานที่อาจเป็นอันตรายตามกฎกระทรวงไม่เกินวันละ 7 และสัปดาห์ละ 42 ชั่วโมง ถ้าบางวันทำน้อยกว่า 8 ชั่วโมง ตกลงเกลี่ยไปวันอื่นได้ไม่เกินวันละ 9 ชั่วโมง เวลาที่เกินเวลาปกติคือ OT

8	48	9	7 / 42
ชม./วัน	**ชม./สัปดาห์**	**ชม./วัน**	**ชม.**
เวลาทำงานปกติสูงสุดของงานทั่วไป	เวลาทำงานปกติรวมต่อสัปดาห์	เมื่อตกลงเกลี่ยชั่วโมงจากวันที่ทำน้อย	งานที่อาจเป็นอันตรายต่อวัน / สัปดาห์
ม.23	ม.23	ม.23	กฎกระทรวง

01 ขอบเขตของเรื่องนี้

เวลาเริ่มและเลิกงาน · เพดาน 8 และ 48 ชั่วโมง · งานที่อาจเป็นอันตราย · การเกลี่ยชั่วโมงในสัปดาห์ · ตารางกะ · เวลาตามตารางกับเวลาจริง

ฐานกฎหมาย: พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน มาตรา 23 และกฎกระทรวงเกี่ยวกับงานอันตราย/งานเฉพาะ

สิ่งที่อยากรู้หรือคำถามจากหน้างาน

01 หลักตัดสินที่ต้องใช้

1. นายจ้างประกาศเวลาเริ่มและสิ้นสุดการทำงาน ไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมงและสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง (ม.23)
2. งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยตามกฎกระทรวง ไม่เกินวันละ 7 และสัปดาห์ละ 42 ชั่วโมง
3. วันที่ทำน้อยกว่า 8 ชั่วโมง ตกลงนำชั่วโมงที่เหลือไปรวมวันอื่นได้ ไม่เกินวันละ 9 ชั่วโมงและสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง
4. เวลาพักไม่นับเป็นเวลาทำงาน เว้นแต่ตกลงพักเกินวันละ 2 ชั่วโมง ส่วนที่เกินนับเป็นเวลาทำงานปกติ
5. เวลาที่ทำเกินเวลาทำงานปกติเป็นการทำงานล่วงเวลา ต้องได้รับความยินยอมและจ่ายค่าล่วงเวลา

02 ตัดสินใจทีละขั้น — ไล่จากบนลงล่าง หยุดเมื่อเจอผลลัพธ์

#	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1	**นายจ้างประกาศเวลาเริ่มและเลิกงานไว้ชัดเจนหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	กำหนดหรือตกลงชั่วโมงทำงานให้ชัดก่อน ไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง
2	**เป็นงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎกระทรวงหรือไม่**	ใช้เพดาน 7 ชั่วโมง/วัน และ 42 ชั่วโมง/สัปดาห์	→ ข้อถัดไป
3	**เวลาปกติไม่เกิน 8 ชม./วัน (หรือ 9 ชม. เมื่อตกลงเกลี่ย) และไม่เกิน 48 ชม./สัปดาห์หรือไม่**	ตารางถูกต้อง เวลาที่เกินจากนี้คือ OT	ปรับตาราง ส่วนที่เกินต้องได้รับความยินยอมและจ่าย OT

ใช้กับกรณีของเรา: ข้อเท็จจริงที่ต้องตรวจเพิ่ม

01 ตัวอย่างกับกรณีจริง

กรณี 1: ทำงานหกวัน ยืดเวลาเลิกงาน

จันทร์–เสาร์ 08:00–17:00 พัก 1 ชั่วโมง ต่อมาหัวหน้าให้เลิก 18:00 ทุกวันโดยไม่เปลี่ยนประกาศเวลาทำงาน

เวลาปกติต่อวัน	**8 ชม.**
เวลาปกติต่อสัปดาห์ = 6 × 8	**48 ชม.**
เวลาที่เพิ่ม = 1 ชม. × 6 วัน	**6 ชม.**

ผล: ตาราง 48 ชั่วโมงถูกต้อง แต่ชั่วโมงที่ยืดออกเป็น OT 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ต้องได้รับความยินยอมและจ่าย 1.5 เท่า

กรณี 2: เกลี่ยชั่วโมงจากวันเสาร์

บริษัทให้วันเสาร์ทำงาน 4 ชั่วโมง แล้วตกลงกับพนักงานนำ 4 ชั่วโมงที่เหลือไปเพิ่มวันจันทร์–พฤหัสบดีวันละ 1 ชั่วโมง

จันทร์–พฤหัสบดี	**9 ชม./วัน**
ศุกร์ และ เสาร์	**8 + 4 ชม.**
รวม = 9 × 4 + 8 + 4	**48 ชม.**

ผล: ทำได้เมื่อตกลงกัน เพราะไม่เกินวันละ 9 ชั่วโมงและสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง ชั่วโมงที่ 9 จึงไม่ใช่ OT

ถ้าเป็นงานที่อาจเป็นอันตรายตามกฎกระทรวง ใช้การเกลี่ยแบบนี้ไม่ได้

02 ลำดับเวลาและกำหนดที่ต้องไม่พลาด

ก่อนเริ่มงาน	ทุกวัน	ทุกสัปดาห์	ปิดงวดเงินเดือน
ประกาศเวลาเริ่ม เลิก และเวลาพักในข้อบังคับหรือตารางงาน	บันทึกเวลาจริงแยกจากเวลาตามตาราง	ตรวจชั่วโมงปกติรวมไม่เกิน 48 (หรือ 42 สำหรับงานอันตราย)	เวลาที่เกินและได้รับอนุมัติ → คำนวณเป็น OT

ลองคำนวณกรณีของคุณ

01 ความเข้าใจผิดที่พบบ่อย

เข้าใจผิด	ที่ถูกต้อง
อยู่บริษัทเกิน 8 ชั่วโมง = มี OT เสมอ	ต้องดูเวลาปกติที่ประกาศ เวลาพัก และการสั่งหรือยินยอม
ทุกงานทำได้วันละ 8 ชั่วโมง	งานที่อาจเป็นอันตรายตามกฎกระทรวงทำได้ไม่เกินวันละ 7 ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ 9 ในวันใดก็ตามคือ OT	ถ้าตกลงเกลี่ยจากวันที่ทำน้อยและรวมไม่เกิน 48 ชั่วโมง ชั่วโมงที่ 9 เป็นเวลาปกติ

02 รายการตรวจสองฝ่าย

บริษัทและฝ่าย HR

- ☐ ประกาศเวลาทำงานและเวลาพักเป็นลายลักษณ์อักษร
- ☐ ระบุว่างานใดเข้าข่ายงานที่อาจเป็นอันตรายตามกฎกระทรวง
- ☐ ทำข้อตกลงเกลี่ยชั่วโมงเป็นหนังสือเมื่อใช้
- ☐ ตั้งระบบลงเวลาให้แยกเวลาตามตารางกับเวลาจริง

ลูกจ้าง

- ☐ ขอดูประกาศเวลาทำงานและเวลาพักที่ใช้จริง
- ☐ บันทึกเวลาเข้าออกและคำสั่งให้ทำงานต่อของตัวเอง
- ☐ ตรวจว่าเวลาที่เกินได้รับการอนุมัติและจ่ายเป็น OT

เอกสารและหลักฐานที่ต้องมี

- ☐ ประกาศหรือข้อบังคับเรื่องวันและเวลาทำงาน
- ☐ บันทึกเวลาเข้า–ออกจริง
- ☐ รายการงานที่เข้าข่ายงานอันตราย
- ☐ ตารางกะและประวัติการเปลี่ยนแปลง
- ☐ ข้อตกลงเกลี่ยชั่วโมงในสัปดาห์

03 ทดสอบความเข้าใจ

1. งานทั่วไป เวลาทำงานปกติต่อสัปดาห์ไม่เกินเท่าไร

(ก) 40 ชั่วโมง (ข) 48 ชั่วโมง (ค) 56 ชั่วโมง

2. งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎกระทรวง ทำได้วันละไม่เกิน

(ก) 6 ชั่วโมง (ข) 7 ชั่วโมง (ค) 8 ชั่วโมง

3. ตกลงให้พักวันละ 3 ชั่วโมง ส่วนใดนับเป็นเวลาทำงาน

(ก) ไม่นับเลย (ข) 1 ชั่วโมงที่เกิน 2 ชั่วโมง (ค) ทั้ง 3 ชั่วโมง

เฉลย: 1(ข) มาตรา 23 กำหนดไม่เกินวันละ 8 และสัปดาห์ละ 48 ชั่วโมง · 2(ข) งานอันตรายไม่เกินวันละ 7 และสัปดาห์ละ 42 ชั่วโมง · 3(ข) เวลาพักที่ตกลงเกินวันละ 2 ชั่วโมง ส่วนเกินนับเป็นเวลาทำงานปกติ

บันทึก

ตรวจทานเนื้อหา 9 ตุลาคม 2569 · ใช้ประกอบการตัดสินใจร่วมกับตัวบทที่มีผลและข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี · อ่านฉบับเต็มและภาษาอังกฤษได้ที่ www.hrlab-th.com